

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D. a Mgr. Václava Trajera v právní věci **žalobkyně: PT Energetická, spol. s r.o.**, se sídlem Washingtonova 1599/17, Praha 1, PSČ 110 00, IČ: 27316351, zastoupené Mgr. Sandrou Podskalskou, advokátkou AK Šíkola a partneři, s. r. o., se sídlem v Brně, ul. Údolní č. p. 567/33, PSČ 602 00, proti **žalovanému: O d v o l a c í m u f i n a n č n í m u ř e d i t e l s t v í**, se sídlem v Brně, ul. Masarykova č. p. 31, PSČ 602 00, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 16.8.2012, č.j. 9185/12-1200-501918,

t a k t o :

- I.** Žaloba **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou podanou u zdejšího soudu v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím své právní zástupkyně domáhala zrušení rozhodnutí původního žalovaného Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 16.8.2012, č.j. 9185/12-1200-501918, kterým byla zamítnuta její odvolání proti 3 rozhodnutím Finančního úřadu v Děčíně ze dne 7.3.2012, č.j. 42349/12/178913501506, ze dne 10.5.2012, č.j. 124504/12/178913507710, a ze dne 10.5.2012, č.j. 124517/12/178913507710, jimiž bylo rozhodováno o 3 stížnostech žalobkyně na postup plátce daně, a to společnosti ČEZ Distribuce, a. s. (dále jen „plátce daně“), při výběru odvodu z elektřiny ze slunečního záření (dále jen „odvod“) podle ust. § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně

některých zákonů (dále jen „zákon o podpoře“). Současně se žalobkyně domáhala i zrušení 3 výše uvedených rozhodnutí Finančního úřadu v Děčíně o stížnostech žalobkyně a požadovala, aby soud uložil žalované straně uhradit jí náklady předmětného soudního řízení.

Na tomto místě je třeba uvést, že dne 1.1.2013 vstoupil v účinnost zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční správě“), kterým byla zrušena všechna finanční ředitelství, včetně Finančního ředitelství v Ústí nad Labem. S ohledem na tuto skutečnost se ve smyslu ust. § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), ve spojení s ust. § 5 a § 7 písm. a), § 20 odst. 2 zákona o finanční správě od 1.1.2013 místo původního žalovaného Finančního ředitelství v Ústí nad Labem bez dalšího stalo žalovaným Odvolací finanční ředitelství se sídlem v Brně.

Žalobkyně stručně shrnula rozhodné skutečnosti a zrekapitulovala průběh správního řízení a k věci uvedla, že odvod zakotvený v ust. § 7a a násl. zákona o podpoře protiústavně zasahuje do jejích práv. Protiústavnost spatřuje v rozporu s principem rovnosti, v rozporu s právem vlastnit majetek a pokojně jej užívat, v rozporu s principem ukládání daní pouze na základě zákona v kombinaci s porušením ústavních požadavků na přípustnost vyvlastnění či omezení vlastnického práva, v rozporu se svobodou podnikání a v rozporu s materiálními rysy demokratického a právního státu.

Žalobkyně charakterizovala původní úpravu zákona o podpoře. Uvedla, že stát v ust. § 6 odst. 1 písm. b) bod 2 zákona o podpoře investorům splňujícím zákonné podmínky jasně garantoval zachování výše výnosu po dobu 15 let. Žalobkyně trvá na tom, že uvedením zařízení do provozu podle zákona o podpoře byl založen právní vztah mezi státem a investorem, ze kterého příslušnému investorovi vzešel právní nárok na zachování výše výnosů po dobu 15 let. Následně stát novelou č. 402/2010 Sb. s účinností od 1.1.2011 změnil zákon o podpoře tak, že jej doplnil o ust. § 7a, které stanoví, že předmětem odvodu za elektřinu ze slunečního záření je elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1.1.2011 do 31.12.2013 zařízením uvedeným do provozu v období od 1.1.2009 do 31.12.2010. Dodatečně zavedeným odvodem došlo ke změně ekonomiky oboru, a to jen vůči úzce vymezené skupině adresátů úpravy. S četnými odkazy na judikaturu Ústavního soudu žalobkyně uvedla, že jednotlivec má nárok, a stát odpovídající povinnost, aby choval ke státu důvěru a spolehl se na jeho ústavní sebedefinici do budoucna, zejména aby mohl předvídat právní i sociální následky svého jednání. Jen takové jednání státu je způsobilé budit důvěru v mocenské akty státu a tato důvěra je pojmovou náležitostí právního státu. Rovněž zdůraznila, že Ústavní soud jakoukoliv zpětnou účinnost považuje obecně za nevhodnou. Dle žalobkyně je třeba obzvláště striktně posuzovat retroaktivitu v oblasti práva vlastnit majetek. Majetkem lze chápat nejen existující majetek, ale i majetkové hodnoty, včetně pohledávek, na jejichž splnění má subjekt přinejmenším legitimní očekávání.

Dle žalobkyně odvod z elektřiny ze slunečního záření je projevem extrémnosti libovůle zákonodárce, zcela v rozporu s principem rovnosti dle čl. 1 a 3 Ústavy České republiky, a zásahem do základních náležitostí demokratického a právního státu dle čl. 9 Ústavy České republiky, zásahem do práva vlastnit majetek dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod a čl. 17 Listiny základních práv EU, zásahem do práva na pokojné užívání majetku dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, skrytým vyvlastněním v rozporu s ústavními předpoklady vyvlastnění dle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a zásahem do svobody podnikání dle čl. 26 Listiny základních práv

a svobod. Žalobkyně zdůraznila, že výše nově zavedeného odvodu 26% je extrémní a zcela nepochybně u poplatníka jako podnikatele vyvolává rdousící efekt ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 19.3.2003, sp. zn. Pl. ÚS 2/03, neboť odvodem z elektřiny ze slunečního záření dochází k nepřipustnému následku, že podnikatelská činnost po značné (několikaleté) období ztratí jakýkoliv smysl. Žalobkyně zdůraznila, že odvod z elektřiny ze slunečního záření má materiálně povahu skrytého vyvlastnění části výkupní ceny elektrické energie. Tím se ovšem uvedený odvod dostává do rozporu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Není totiž jednoznačně definován legitimní veřejný zájem, na jehož základě by mělo k vyvlastnění zisku dojít, a není ani stanovena odpovídající náhrada. Dále žalobkyně poukázala na skutečnost, že předmětnému odvodu podléhá až na zanedbatelné procento celé odvětví výroby elektřiny ze slunečního záření v České republice. S ohledem na skutečnost, že dle žalobkyně stát odvodem vyvlastnil veškeré zisky výrobců elektřiny ze slunečního záření, přičemž u nich vyvolává rdousící efekt, lze dle žalobkyně konstatovat, že stát skrytě znárodnil celé odvětví výroby elektřiny ze slunečního záření v České republice.

Dále žalobkyně namítá, že nebyla zachována rovnost před zákonem, neboť předmětnému odvodu byli podrobeni pouze někteří vybraní výrobci elektrické energie ze slunečního záření, ale ostatní výrobci elektrické energie z obnovitelných zdrojů podrobeni odvodu nejsou.

Dále žalobkyně uvedla, že zákonem o podpoře se dostalo ze strany státní moci významného ujištění, že výrobci elektrické energie ze slunečního záření mohou očekávat nabytí majetku v podobě výnosů z produkce elektřiny ze slunečního záření v intencích uvedeného zákona. Toto očekávání bylo tedy legitimním očekáváním. Proto lze dle žalobkyně považovat zásah provedený zákonem č. 402/2010 Sb., kterým byl zaveden předmětný odvod, za protiústavní pro rozpor s principem legitimního očekávání. Žalobkyně by neučinila tak rozsáhlou investici, pokud by neměla důvěru v zákonodárcem proklamovanou dlouhodobou a stabilní podporu výroby elektřiny ze slunečního záření. Zavedením odvodu bylo zasaženo do legitimních očekávání žalobkyně ve stabilitu výnosů. Zdůraznila, že projekt výstavby fotovoltaické elektrárny zahájila v roce 2008, tedy v době, kdy neexistoval ani náznak toho, že by se podpora výroby elektřiny ze slunečního záření měla v České republice omezovat.

Žalobkyně uvedla, že je jí znám nálezu Ústavního soudu ze dne 15.5.2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Uvedla, že na rozdíl od případu, ve kterém bylo uvedeným nálezem rozhodováno, ona zahájila výstavbu elektrárny již v roce 2008, kdy ještě technologické části zařízení byly nakupovány za vysoké ceny. Dále zdůraznila, že v jejím případě má novelizace zákona o podpoře rdousící efekt, který začíná ohrožovat i samotnou majetkovou podstatu žalobkyně. Poukázala na skutečnost, že v roce 2011 se dostala do ztráty ve výši 3 379 000,- Kč. Zdůraznila, že při investici jednala v důvěře ve stabilitu právní úpravy. Riziko vyvolané novelou zákona o podpoře jde dle jejího názoru nad rámec podnikatelského rizika, které by byla žalobkyně povinna nést, a to tím spíše, že příjem z prodeje elektřiny ze slunečního záření je jediným příjmem žalobkyně.

Dále žalobkyně uvedla, že správní orgány se v rozporu s názorem vysloveným v nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 nezabývaly námitkami žalobkyně a nezkoumaly, zda v jejím případě nemá odvod rdousící efekt, či zda nezasahuje samotnou majetkovou podstatu žalobkyně. Obecné konstatování, že odvod „není likvidační“ bez uvedení důvodů, považuje žalobkyně za zcela nedostatečné.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti trvá žalobkyně na tom, že žalobou napadené rozhodnutí je nezákonné a je třeba je zrušit.

Pro doložení svých tvrzení navrhla žalobkyně provedení důkazu licencí Energetického regulačního úřadu (dále jen „ERÚ“), smlouvou o podpoře výroby elektřiny s ČEZ Distribuce, a.s., statistickým souhrnem ERÚ – stav k 31.12.2008, statistickým souhrnem ERÚ – stav k 31.12.2010, smlouvou o dílo č. 1 ze dne 27.10.2008 se zhotovitelem Družstvo Fortuna, smlouvou o dílo č. 2 ze dne 29.1.2009 se zhotovitelem Družstvo Fortuna, smlouvou o dílo č. 3 ze dne 1.9.2009 se zhotovitelem Družstvo Fortuna a leasingovou smlouvou ze dne 15.3.2010 mezi Erste Group Immorent ČR s.r.o. a žalobkyní, kalkulací leasingových splátek, daňovým přiznáním k dani z příjmů žalobkyně za rok 2011.

Původní žalovaný ve svém písemném vyjádření k podané žalobě navrhl její zamítnutí v plném rozsahu.

Uvedl, že při svém rozhodování postupoval v postavení odvolacího orgánu důsledně v souladu s daňovým řádem, zejména s ust. § 114 odst. 2 a odst. 3 daňového řádu. Řízení, z něhož vzešla odvoláními napadená rozhodnutí, nebyla zatížena vadami a takovými vadami netrpí ani samotná rozhodnutí, která jsou současně i věcně správná. Proto nezbylo původnímu žalovanému než odvolání zamítnout a napadená rozhodnutí potvrdit podle ust. § 116 odst. 1 písm. c) daňového řádu. Žalobkyně uplatňuje prakticky stejné námitky jako ve svých odvoláních, a proto lze odkázat na odůvodnění rozhodnutí původního žalovaného, proti kterému žaloba směřuje.

K námitce týkající se zásady legitimního očekávání původní žalovaný uvedl, že podstatou této zásady je určitá, jak obecná tak i zcela konkrétní, jistota, že určitému subjektu na základě předchozí zkušenosti náleží určité subjektivní právo a že bude platit určité objektivní právo, a může tudíž oprávněně očekávat, že toto očekávání bude vyslyšeno. Dle původního žalovaného však v dané věci nenastal stav, kdy by byla uvedena zásada potlačena. V dané věci nedošlo u správce daně ani u původního žalovaného ke změně v postoji ani v rozhodovací činnosti. Správní orgány aplikovaly platnou právní normu na daný vztah dopadající. Původní žalovaný trvá na tom, že zákon o podpoře ve znění novely č. 402/2010 Sb. je souladný s ústavním pořádkem.

Dle původního žalovaného je povinností správních úřadů vycházet z platné právní úpravy. V tomto kontextu je třeba považovat rozhodnutí původního žalovaného za správné. Původní žalovaný uvádí, že není povolán posuzovat platnost právní normy ani soulad právní normy s ústavním pořádkem České republiky. Rozhodnutí správce daně ani rozhodnutí původního žalovaného a řízení, která přecházela vydání předmětných rozhodnutí, nelze nic vytknout. Za tohoto stavu, když není původní žalovaný kompetentní posuzovat ústavnost zákona, není na místě ani zvažovat argumenty tvrzené neústavnosti zákona. Původní žalovaný poukazuje na skutečnost, že žalobkyně ve své podstatě nezpochybňuje jednotlivá zjištění správce daně vtělená do žalobou napadeného rozhodnutí a nezpochybňuje ani vlastní aplikaci zákona č. 402/2010 Sb., jak ji správní orgány provedly, ale namítá nezákonnost, potažmo neústavnost vlastního právního předpisu a tedy neústavnost zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření. Povinností správních orgánů je důsledně aplikovat právní normu, která na daný stav dopadá. Není jistě pochyb, že zákon č. 402/2010 Sb. prošel zákonným procesem své tvorby. Na skutečnosti, že předmětná novela zákona o podpoře je platnou součástí právního řádu nemůže nic změnit ani skutečnost, že byl skupinou senátorů podán Ústavnímu soudu

návrh na zrušení tohoto právního předpisu. Původní žalovaný zdůraznil, že zákon byl v době vydání rozhodnutí platný a účinný, a proto byl aplikován daňovými orgány v plném rozsahu. V takové skutečnosti nelze dle původního žalovaného spatřovat pochybení daňových orgánů.

Původní žalovaný trvá na tom, že zavedení daně, poplatku či odvodu a následná změna parametrů, na jejichž základě byly dříve stanoveny, jistě nelze samo o sobě považovat za porušení ústavního principu ochrany vlastnictví. Stát je jistě oprávněn daně, poplatky a odvody vybírat a jejich stanovení nemůže být již z povahy věci chápáno jako neměnné. Běžná praxe je naopak potvrzením toho, že dochází neustále v daňové soustavě ke změnám, zejména změnám sazeb daní a odvodů, nebo zavádění odvodů a daní nových. Takový postup není ani popřením zásady legitimního očekávání.

K poukazu žalobkyně na nález Ústavního soudu ze dne 15.5.2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, a k tvrzení, že v jejím případě skutečně existuje rdousící efekt, který zasahuje její samotnou majetkovou podstatu, uvedl původně žalovaný, že je teprve krátce po zahájení provozu elektrárny. Tento jev je třeba posuzovat z hlediska jeho dlouhodobého působení. Pokud však nejsou nabídnuty ze strany žalobkyně žádné konkrétní důkazy, nelze považovat za doložené, že by docházelo k situaci popisované Ústavním soudem.

Původní žalovaný pro veškerá svá tvrzení nachází oporu v zákonné úpravě a ve spisové dokumentaci správních orgánů obou stupňů.

Na vyjádření žalovaného reagovala žalobkyně replikou, která byla soudu doručena 27.12.2012, tedy po více než 7 měsících po vyhlášení nálezu Ústavního soudu ze dne 15.5.2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, který se zabýval otázkou ústavnosti novely zákona o podpoře č. 402/2010 Sb. Ve vztahu k námitce týkající se principu legitimního očekávání, zákazu retroaktivity, principu právní jistoty a principu proporcionality žalobkyně poukázala na konstatování Ústavního soudu, že není vyloučeno, aby v některých konkrétních případech byla aplikace solární daně posouzena jako protiústavní, když nelze vyloučit, že v některých případech dolehnou napadená ustanovení o odvodu na výrobce jako likvidační, či že tato ustanovení protiústavně zasáhnou samotnou majetkovou podstatu výrobce. Žalovaná strana přitom v případě žalobkyně neposoudila, zda je zákonná garance návratnosti dodržena, či nikoliv. Žalobkyně dále zdůraznila, že při posuzování ústavnosti v jednotlivých případech je dle Ústavního soudu nutno hodnotit dodržení garancí ve smyslu ust. § 6 odst. 1 zákona o podpoře v jejich dlouhodobém patnáctiletém trvání. Žalobkyně trvá na tom, že v jejím případě zákonná garance obsažená v ust. § 6 odst. 1 zákona o podpoře dodržena nebude, jak je zřejmé z jí předloženého výpočtu. Tento výpočet přitom není spekulativní, jelikož je postaven na stejných principech jako výpočet, z něhož vycházel Ústavní soud. Žalobkyně dále uvedla, že ERÚ v řízení před Ústavním soudem předložil nepřesné, zkreslené údaje a výrazně zkresluje závěr související s dopady odvodu solární daně na závazek státu garantovat patnáctiletou návratnost investice. Dle žalobkyně ERÚ do výpočtu doby návratnosti nezahrnul 19% daň z příjmů, nebral v úvahu nutnost vytvářet fondy dluhové služby, nezapočetl náklady na regulaci jalového a činného výkonu, použil výpočet pouze prosté návratnosti investice. Závěrem žalobkyně soudu znovu navrhla, aby věc předložil Ústavnímu soudu k opětovnému posouzení ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy.

K prokázání svých tvrzení navrhla provedení důkazu tabulkou výpočtu doby návratnosti.

Dalším podáním ze dne 9.8.2013 žalobkyně předložila soudu znalecký posudek č. 2245-115/13 vypracovaný společností A&CE Consulting, s.r.o., z něhož má vyplývat, že důsledky zavedení solárního odvodu je nutno považovat za zásah do samotné majetkové podstaty žalobkyně. Současně navrhla provedení důkazu tímto posudkem.

Na doplnění žaloby reagoval stávající žalovaný vyjádřením ze dne 20.9.2013. V tomto vyjádření žalovaný poukázal zejména na skutečnost, že posudek, jímž bylo navrženo dokazování, byl předložen až v rámci soudního řízení, ačkoli žalobkyni nic nebránilo předložit jej již v rámci správního řízení. Dále stávající žalovaný zdůraznil, že není v pravomoci správních orgánů ani obecných soudů jakýmkoliv způsobem přezkoumávat správnost rozhodnutí Ústavního soudu.

Na toto vyjádření reagovala žalobkyně duplikou ze dne 14.2.2014. V tomto podání uvedla, že z rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 23.4.2013, č.j. 7 Afs 13/2013-25) lze usuzovat, že předložení důkazů o existenčních obtížích plynoucích z nálezu Ústavního soudu až v řízení před soudem není vyloučeno. K tvrzení, že není v pravomoci správních orgánů ani obecných soudů přezkoumávat správnost rozhodnutí Ústavního soudu, žalobkyně uvedla, že není porušením čl. 89 odst. 2 Ústavy takový výjimečný postup obecného soudu, jenž právní názor v nálezu vyjádřený odmítne respektovat, pakliže je z opodstatněných a důkladně vysvětlených důvodů přesvědčen o tom, že je nutno právní závěry prezentované Ústavním soudem revidovat. Tak by tomu mohlo být dle žalobkyně v daném případě, kdy závěry Ústavního soudu vycházely z neúplných až klamavých podkladů. V souvislosti s tím žalobkyně poukázala na znalecký posudek společnosti Ostravská znalecká a.s., který zkoumal metodiku výpočtu návratnosti fotovoltaických elektráren z let 2009 a 2010. Dle žalobkyně z uvedeného posudku vyplývá, že výpočty předložené ERÚ Ústavnímu soudu byly chybné a že návratnost předmětných fotovoltaických elektráren se pohybuje nad hranicí dvaceti let. Zdůraznila, že je nutno počítat s diskontovanou dobou návratnosti, a nikoli s prostou návratností vložené investice. Žalobkyně rovněž poukázala na svoji aktuální nepříznivou ekonomickou situaci.

Dále žalobkyně uvedla, že závěry obsažené v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12.2013, č.j. 1 Afs 76/2013-57, jsou v rozporu se závěry obsaženými v nálezu Ústavního soudu ze dne 10.12.2013, sp. zn. II. ÚS 4624/12. Žalobkyně uvedla, že na jedné straně Nejvyšší správní soud tvrdí, že stížnost správci daně není efektivní obranou proti dopadům solárního odvodu, a na druhé straně Ústavní soud označuje tento postup za jediný správný. Rovněž žalobkyně zdůraznila, že institut prominutí daně dle § 260 zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“), v návaznosti na § 259 daňového řádu neposkytuje efektivní ochranu jejím právům, neboť je závislý na aktivitě ministra financí. Solární odvod byl zaveden do právního řádu před více než třemi lety a ministr financí dosud nejednal. Žalobkyně poukázala na skutečnost, že rozhodnutím rozšířeného senátu došlo k odklonu od dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu (bezmála stovka rozhodnutí). Dále žalobkyně uvedla, že patnáctiletá doba návratnosti investice se týká výpočtu při stanovených technickoekonomických parametrech, nikoliv výpočtu pro individuálního investora s jeho individuálními parametry. V zákoně se dle žalobkyně nehovoří o tom, že je investoru zaručována patnáctiletá doba návratnosti jeho investovaných prostředků, nýbrž v zákoně je dle žalobkyně uvedeno, že ERÚ stanoví výkupní ceny tak, aby při dodržení technickoekonomických parametrů bylo dosaženo patnáctileté doby návratnosti. Pokud tedy v modelovém výpočtu vychází návratnost pro elektrárny uvedené do provozu v roce 2009 po

zavedení solárního odvodu nad patnáct let, tak je solární odvod ve vztahu k těmto elektrárnám protiústavní, což musí správce daně v řízení o stížnosti zohlednit. Dle žalobkyně může být zasaženo do jejích ústavním pořádkem chráněných práv jak rdousícím efektem odvodu, tak i skutečností, že nebude dodržena patnáctiletá doba návratnosti.

Dále žalobkyně poukázala na skutečnost, že Česká republika je na základě Dohody mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o podpoře a vzájemné ochraně investic zavázána k zajištění řádného a spravedlivého zacházení a plné ochrany a bezpečnosti investic investorů. Jediným společníkem žalobkyně je pan I. K., který v době investice byl státním občanem Ukrajiny, tedy investorem, jehož investice měla podle čl. 1 odst. 1 výše uvedené dohody podléhat ochraně. Zavedením odvodu došlo dle žalobkyně k situaci obdobné vyvlastnění bez náhrady. Proto investor žádá, aby soud jeho situaci přezkoumal a nařídil žalovanému, prostřednictvím jehož Česká republika jedná, aby zjednal nápravu a vrátil žalobci stržený odvod navýšený o zákonné úroky od okamžiku stržení.

Na podporu svých tvrzení navrhla žalobkyně jako důkazní prostředky, jimiž by mělo být provedeno dokazování, znalecký posudek č. 665/10/13 ve věci zjištění návratnosti fotovoltaických elektráren zpracovaný společností Ostravská znalecká, a.s. dne 8.2.2013, dokument ERÚ nazvaný „Projekce hotovostního toku investora pro modelový případ fotovoltaické elektrárny o výkonu 1MWe uvedené do provozu v roce 2010“, vyjádření předsedy vlády ze dne 24.10.2011, vyjádření ERÚ k návrhu na zrušení části zákona č. 402/2010 Sb. a části zákona č. 346/2010 Sb. a poskytnutí údajů ze dne 13.4.2012, odpověď ERÚ ze dne 27.3.2013, č.j. 03165-2/2013- ERÚ, a usnesení Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 11.11.2013.

O žalobě soud rozhodl v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s.ř.s. bez jednání a zrušil již dříve nařízené jednání ve věci, neboť právní zástupkyně žalobkyně podáním ze dne 11.2.2015 vzala zpět svůj původní nesouhlas s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání a žalovaný již dříve výslovně souhlasil s tímto postupem.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ust. § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, včetně prekluze daňové povinnosti, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Soud si vyžádal u žalovaného spis a po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Soud podotýká, že otázkou souladu úpravy odvodu z elektřiny ze slunečního záření s ústavním pořádkem se podrobně zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 15.5.2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, www.usoud.cz, na který soud v plném rozsahu odkazuje. Soud tak neuvažoval o případném přerušení řízení podle § 48 odst. 1 písm. a) s.ř.s., aby věc předložil Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, neboť ten se již ústavností právní úpravy odvodu zabýval,

což tvoří překážku věci rozhodnuté (srov. ust. § 35 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu; např. usnesení ÚS ze dne 12.6.2001, Pl. ÚS 13/01; ze dne 3.10.2001, Pl. ÚS 16/01, www.usoud.cz). Ústavní soud nevyhověl návrhu skupiny senátorů na zrušení části zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů upravující odvod a dospěl k závěru o ústavnosti této právní úpravy. Na závěr zmíněného nálezu však dodal, že „*při abstraktním přezkumu ústavnosti není schopen objektivně prokázat nebo hypoteticky vymodelovat všechny myslitelné situace, které napadená ustanovení v individuálním případě mohou vyvolat. Předmětem posouzení tedy nyní nemohou být ani specifické případy jednotlivých výrobců, u nichž s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, s přihlédnutím k míře podnikatelského a ekonomického rizika může Ústavní soud své posouzení upřesnit v budoucnu.*“ Podle Ústavního soudu totiž zjevně „nelze vyloučit, že v individuálních případech dolehne některé z napadených ustanovení na výrobce jako likvidační („*rdousící efekt*“) či zasahující samotnou majetkovou podstatu výrobce v rozporu s čl. 11 Listiny – tedy protiústavně. Zde bude nutno hodnotit jak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. v jejich dlouhodobém (patnáctiletém) trvání, tak okamžité (průběžné) účinky napadených ustanovení, aby byl v takovém výjimečném případě vzniklý nárok ochráněn.“ Pro takové specifické případy pak zavázal obecné soudy „*udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité*“ (bod 88. nálezu).

Následně vznikla otázka, jak vyložit uvedený příkaz Ústavního soudu, aby obecné soudy udělaly „*vše pro spravedlivé řešení*“, tj. v jakém řízení má být hodnocena ústavnost aplikace solárního odvodu v konkrétních případech. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 17.12.2013, sp. zn. 1 Afs 76/2013, www.nssoud.cz, dovodil, že institut stížnosti na postup plátce daně není za stávající právní úpravy nástrojem, který by umožnil správci daně posuzovat věc s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem a v odůvodněných případech poskytl poplatníkovi efektivní ochranu. Rozšířený senát konstatoval, že stížnost dle § 237 daňového řádu představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcí daně při uplatňování srážkové daně. Jedná se o ochranu před nezákonným postupem plátce, o nástroj určený pro „řešení sporu mezi plátcem a poplatníkem“, který slouží zejména k tomu, aby byl postup plátce podroben kontrole státní moci a poplatník byl před případným nezákonným postupem plátce prostřednictvím konečného rozhodnutí správce daně ochráněn. Dle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu by bylo absurdní klást na plátce povinnost, nota bene bez jakékoliv psané právní úpravy, aby sám posuzoval likvidační účinky solárního odvodu na poplatníka.

I kdyby se tento institut aplikoval na solární odvod pouze přiměřeně a žádost o vysvětlení adresovaná plátcí byla jen jakýmsi formálním krokem pro následné uplatnění stížnosti u správce daně, umožňuje § 237 odst. 3 daňového řádu správci daně přezkoumat pouze postup plátce, tj. zda plátce při srážce solárního odvodu postupoval v souladu se zákonem o podpoře. Ten kromě osvobození malých výrobců nepřipouští žádné výjimky, na základě kterých by byl plátce odvodu své zákonné povinnosti zproštěn, jinými slovy neobsahuje žádný zvláštní mechanismus, jenž umožní individuální přístup k výrobcům. V této fázi nalézacího řízení tedy nemá správce daně zákonnou možnost provádět správní úvahu, na jejímž základě by mohl v konkrétním případě modifikovat výši solárního odvodu. Podle rozšířeného senátu by tak bylo z ústavního hlediska a s ohledem na požadavky dělby moci přinejmenším problematické, aby neexistenci psané právní úpravy nahradila bez dalšího moc soudní.

Správní soudy, jejichž úkolem je ochrana subjektivních veřejných práv a v širším smyslu kontrola činnosti moci výkonné, nemohou bez dalšího moc výkonnou nahrazovat. I proto jsou správní soudy koncipovány jako soudy přezkumné, a nikoliv jako soudy nalézací. Pokud by správní soudy byly oprávněny rozhodovat namísto moci výkonné o veřejných subjektivních právech osob, znamenalo by to faktickou zbytečnost existence moci výkonné. In concreto jestliže daňové subjekty nemohou v řízení o stížnosti na postup plátce daně tvrdit a prokazovat likvidační důsledky odvodu či nedodržení garantované doby návratnosti, avšak tyto skutečnosti by mohly být zkoumány a prokazovány v následném řízení o správní žalobě proti daňovým rozhodnutím, stalo by se rozhodování daňových orgánů čistě formálním. Rozhodování o odvodu a jeho výši by se tak zcela přesunulo na správní soudy, což by bylo zjevným porušením principu dělby moci.

Soudu v této věci tak nezbyvá než žalobce odkázat na závěry vyslovené rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu v usnesení sp. zn. 1 Afs 76/2013, od nichž soud nemá důvod se v této věci odchýlovat, podle nichž je za stávající právní úpravy nejprůběhavějším prostředkem k zohlednění individuálních účinků solárního odvodu vyměřeného podle zákona, leč dopadajícího rdousícím způsobem na jednotlivce, institut prominutí daně. Jeho úprava je obsažena předně v ustanovení § 259 daňového řádu, které předpokládá, že nárok na prominutí daně či jejího příslušenství, jakož i pravomoc k tomuto prominutí založí některému z orgánů veřejné moci buďto jednotlivé zákony nebo přímo daňový řád. Zákon o podpoře však neupravuje ani institut prominutí solárního odvodu, včetně případných hmotně-právních podmínek, ani pravomoc správců daně k jeho promíjení. Předpokladem takového řešení by tedy muselo být naplnění pokynu Ústavního soudu zákonodárci, aby vytvořil vhodný mechanismus, který by umožnil individuální přístup k výrobcům, na něž dopadly likvidačním způsobem účinky právní úpravy. Je tedy primárně na zákonodárci, aby v zákoně stanovil orgánu veřejné moci (ať již kterémukoliv stupni správce daně) pravomoc zcela nebo částečně prominout předmětnou daň.

Lze tedy uzavřít, že bez ohledu na to, zda žalobce svá tvrzení a důkazy o protiústavnosti odvodu a jeho likvidačním dopadu na svou osobu uplatnil v daňovém řízení nebo v řízení před soudem, nemohly tyto skutečnosti být v těchto řízeních jakkoliv zohledněny a nemohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí správních orgánů. Z těchto důvodů soud podle § 52 odst. 1 s.ř.s. nevyhověl žádnému z důkazních návrhů žalobkyně, neboť se měly vztahovat k finanční situaci žalobkyně, jejíž zjišťování by bylo v tomto řízení nadbytečné. Na tomto místě soud pro úplnost směrem k žalobkyni uvádí, že všechny výše učiněné závěry vyslovené Krajským soudem v Ústí nad Labem v obdobné věci po vydání usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 1 Afs 76/2013, bezvýhradně aproboval v rámci své rozhodovací činnosti i Nejvyšší správní soud (k tomu srov. např. jeho rozsudek ze dne 21. 5. 2014, č.j. 2 Afs 73/2014 – 36, který je dostupný na www.nssoud.cz) a rovněž i Ústavní soud (např. v jeho usnesení ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. I. ÚS 2483/14). Dle soudu z uvedeného jednoznačně vyplývá, že ani samotný Ústavní soud neshledal rozpor mezi závěry obsaženými ve výše uvedeném usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu a svým nálezem ze dne 15.5.2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Výslovně se k závěrům obsaženým v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 1 Afs 76/2013, Ústavní soud vyjádřil ve svém nálezu vyhlášeném dne 20.1.2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14, kde uvedl, že stejně jako Nejvyšší správní soud ve výše citovaném usnesení rozšířeného senátu dospěl k závěru, že v řízení o stížnosti na postup plátce daně podle ustanovení § 237 daňového řádu může správce daně přezkoumat postup plátce daně pouze z hlediska dodržení

zákonných ustanovení. V případě solárního odvodu podle ustanovení § 7a zákona o podpoře proto může správce daně jen posoudit, zda při jeho srážce byla dodržena ustanovení zákona o podpoře. V tomto řízení není dle Ústavního soudu proto dán procesní prostor pro zvážení toho, zda tento odvod vůči plátcí daně nevyvolává tzv. rdousící efekt.

Pro úplnost soud poznamenává, že pokud z výše uvedených závěrů rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vyplývá, že institut stížnosti na postup plátce daně není za stávající právní úpravy vůbec nástrojem, který by umožnil správci daně posuzovat věc s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem a kterým by v odůvodněných případech poskytl poplatníkovi efektivní ochranu, v důsledku čehož nelze tuto otázku činit ani předmětem následného soudního řízení v rámci správního soudnictví, nelze v rámci správního soudnictví při přezkumu řízení, jehož předmětem je právě institut stížnosti na postup plátce daně, ani přihlížet k poukazu na možnou aplikaci dohody o ochraně investic na právní postavení žalobkyně.

K návrhu žalobkyně na přerušení řízení z důvodu podání návrhu k Evropskému soudu pro lidská práva soud konstatuje, že neshledal důvody k tomu, aby tomuto návrhu vyhověl. Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva totiž nemůže zvrátit rozhodnutí justice v té které zemi, ani danému státu nemůže nařídít, aby změnil svou legislativu; soud může pouze konstatovat, že daný stát porušil při posuzování dané kauzy konkrétní lidská práva, a nařídít státu zaplacení odškodnění stěžovateli a soudní výlohy. Řízení před Evropským soudem pro lidská práva tedy není řízením, jehož výsledek může mít vliv na rozhodnutí v předmětné věci samé. Proto soud nevyhověl návrhu žalobkyně na přerušení řízení z důvodu podání návrhu na zahájení řízení před Evropským soudem pro lidská práva.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku ad I. rozsudku podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Soud žalovanému nepřiznal požadovanou paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300,- Kč dle ustanovení § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“), neboť má za to, že závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 7.10.2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, nelze vztahovat na žalovaného, neboť ho nelze považovat za běžného účastníka řízení. V daném případě se ze strany žalovaného jednalo o výkon státní správy a jeho úkony nikterak nevybočovaly nad rámec jeho běžné úřední činnosti. V dané věci náhradu nákladů řízení upravuje ustanovení § 60 s.ř.s., zatímco Ústavní soud se zabýval v uvedeném nálezu interpretací ustanovení § 137 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Navíc sám Ústavní soud ve svém nálezu (odst. 46) dává i civilním soudům prostor k úvaze ve vztahu ke každému konkrétnímu případu, zda paušální náhradu hotových výdajů přiznají, či nikoliv. Soud tedy uzavírá, že uvedený nálezu Ústavního soudu nezakládá právo správního orgánu na paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Z výše uvedených důvodů proto soud žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 16. února 2015

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová